

KARVELIO KERŠULIO (*COLUMBA PALUMBUS*) MIGRACIJOS KELIŲ EUROPOJE TYRIMAI PATOGENINIŲ LIGŲ PREVENCIJAI IR KONTROLEI TAIKANT GENETINIUS METODUS

Dalius Butkauskas^{1*}, Saulius Švažas¹, Aniolas Sruoga², Antonio Bea³, Gennady Grishanov⁴, Alexander Kozulin⁵, Inaki Olano³, Vitas Stanevičius¹, Vaida Tubelytė², Adomas Ragauskas¹

¹*Gamtos tyrimų centras, Akademijos g. 2, LT-08412 Vilnius*

²*Vytauto Didžiojo universitetas, K. Donelaičio g. 58, LT-44248 Kaunas*

³*Ėkos aplinkos tyrimų centras, Donostia Etorbidea, Bajo 2, 20160 Lasarte, Ispanija*

⁴*Baltijos federalinis Imanuelio Kanto universitetas, Universitetskaja 2, 236000 Kaliningradas, Rusija*

⁵*Baltarusijos MA Biologinių išteklių centras; Akademicheskaja 27, Minskas, BY-220072, Baltarusija*

Santrauka. Mitochondrinės DNR D-kilpos sekų analizė panaudota karvelio keršulio (*Columba palumbus*) migracijos kelių tyrimams Europoje. Karvelis keršulis (daugelio patogeninių ligų ir parazitų pernešėjas) yra labiausiai medžiojama paukščių rūšis Europoje, todėl nustatyti šių paukščių migracinius kelius būtina patogeninių ligų kontrolei ir prevencijai. Ištyrus 360 karvelio keršulio mėginių (surinktų Rusijoje, Baltarusijoje, Lietuvoje, Švedijoje, Vengrijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje ir Portugalijoje), nustatyti 89 skirtingi haplotipai, priskirti penkioms haplogrupėms. Genetiniais metodais nustatyta, kad dauguma Baltijos regione perinčių karvelių keršulių žiemoja Ispanijoje ir Portugalijoje. Jų migracijos kelias iš perėjimo vietų į žiemojimo vietas driekiasi Baltijos ir Šiaurės jūrų pakrantėmis. Skirtingas migracijos kelias būdingas karveliams keršuliams, perintiems Vengrijoje. Šie paukščiai žiemoja vakarinėse Viduržemio jūros pakrantėse. Karveliai keršuliai yra potencialūs įvairių patogenų pernešėjai. Atsiradus patogeninių ligų židiniams įvairiuose Europos regionuose, prieš numatant būtinąsias prevencines priemones, labai svarbu įvertinti karvelių keršulių migracijos kelius.